

GROENLINKS Westerwolde

Verkiezingsprogramma

GroenLinks Westerwolde

2026 – 2030

Een wereld is pas **groen**, als **iedereen** mee kan doen

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Inleiding	5
3	Een betaalbaar huis in een fijne en veilige buurt.....	5
3.1	Nieuwe woningen.....	5
3.2	Bestaande woningen	6
3.3	Een prettige en gemengde buurt.....	7
4	We doen het samen	9
4.1	Gezond zijn	9
4.2	Leren	10
4.3	Bestaanszekerheid	10
4.4	Beleven en verbinden	11
4.5	Inclusieve samenleving	12
4.6	Burger en bestuur	12
5	Een groene economie in een gezonde gemeente	14
5.1	Ook de Gemeente kan bijdragen aan oplossing	14
5.2	Gezonde leefomgeving	15
5.3	Groene economie	17
6	Tot slot	18

Fotografie: René Kriek, Rein de Goeje

1 Voorwoord

GroenLinks, samen voor een groene toekomst.

Beste inwoner van Westerwolde,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van GroenLinks Westerwolde voor de periode 2026–2030. Het is ontstaan uit gesprekken met inwoners, ervaringen in onze dorpen en buurten, en uit onze gedeelde ambitie voor een groene, sociale en duurzame gemeente

In een tijd van grote uitdagingen — klimaatverandering, woningnood, energietransitie en groeiende ongelijkheid — kiezen wij voor hoop, lef en solidariteit. Westerwolde wordt sterker als we samenwerken en niemand achterlaten. Dit programma is geen eindpunt maar een uitnodiging om mee te doen. Of je nu jong bent of oud, geboren en getogen Westerwolder of nieuwkomer: jouw stem telt.

Wie voor GroenLinks Westerwolde kiest, kiest voor rechtvaardigheid, eerlijk delen en duurzaamheid. Voor een gemeente waar cultuur inspireert en verbindt, met ruimte voor erfgoed, creativiteit en ontmoeting in elk dorp. Voor een gemeente waar je vrij bent om te zijn wie je bent, waar iedereen zich veilig voelt, gelijke kansen krijgt en verschillen worden gerespecteerd. Voor een eerlijk bestaan en een gezonde toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen — want wie de natuur beschermt, beschermt de toekomst van de mens.

We delen één wereld – van dorp tot straat – waar het prettig wonen en leven is. Dat doen we samen, met vertrouwen in elkaar. We werken daarbij samen met de Partij van de Arbeid. Na de landelijke ontwikkelingen is het fusieproces in een stroomversnelling gekomen en heeft een grote meerderheid zich uitgesproken voor samengaan. Hoe dit zich vertaalt na de gemeenteraadsverkiezingen van 2026, wordt in de komende periode duidelijk

Doe mee, denk mee, praat mee, stem mee! De wereld is pas groen als iedereen mee kan doen.

Namens GroenLinks Westerwolde,

Het Bestuur

2 Inleiding

Westerwolde is een unieke gemeente, met haar prachtige landschap, hechte gemeenschappen en rijke geschiedenis. Tegelijkertijd staan we voor grote maatschappelijke opgaven. Veel mensen vinden geen betaalbare woning, voorzieningen staan onder druk en de gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder. Leven in een mooie wereld kán: met een gezonde natuur en schone lucht. Een groene economie in een gezonde omgeving kán — en móét — ook voor volgende generaties.

GroenLinks Westerwolde wil dat onze gemeente klaar is voor de toekomst. Duurzaamheid, leefbaarheid en toekomstbestendigheid moeten hoog op de agenda staan. Dat betekent investeren in duurzame woningbouw, sterke dorpen met goede voorzieningen, een eerlijke energietransitie en bescherming van onze natuur. Het betekent ook dat we zorgen voor gelijke kansen, armoede aanpakken en iedereen laten meedoen. We staan voor een samenleving die eerlijk, sociaal en veilig is — waarin we voor elkaar zorgen en niemand wordt buitengesloten.

Wij zijn blij met de kansen die Nij Begun¹ ons biedt. Nu is het aan ons om te zorgen dat het geld op de goede plekken terecht komt.

In dit programma beschrijven we hoe wij dat willen doen, samen met u. Want alleen samen maken we van Westerwolde een plek waar we met trots kunnen leven, nu én in de toekomst.

3 Een betaalbaar huis in een fijne en veilige buurt

Of het nu gaat om je kinderen, een vriendin of jij zelf; iedereen kent wel iemand die op zoek is naar een huis. Het is voor ons prioriteit dat woningzoekenden in onze gemeente zo snel mogelijk een eigen passende plek kunnen vinden. Wij willen dat de gemeente hierbij voorrang geeft aan nieuwe betaalbare woningen, met nadruk op het toepassen van duurzame bouwmethodes en energievoorzieningen.

Voor bestaande woningen willen we dat het voor iedereen mogelijk wordt om hun woning te verduurzamen.

We gunnen iedereen een mooie, duurzame woning in een groene en gezonde omgeving. Een plek waar je over vijftig jaar nog steeds graag wilt wonen. Zo creëren we sterke wijken en gemeenschappen, waarbij noaberschap de norm is.

3.1 Nieuwe woningen

Voor jongeren en jongvolwassenen is het moeilijk een woning in eigen dorp te krijgen. Voor ouderen die kleiner willen wonen is het lastig een plek te vinden. Dit betekent dat er met spoed meer betaalbare woningen moeten worden gebouwd voor huur en koop en we ruimere mogelijkheden moeten creëren voor alternatieve woonvormen.

Betaalbare woningen

¹ <https://www.nijbegun.nl/>

- Wij zien te weinig betaalbare koop en sociale huurwoningen in onze gemeente. Ook is er een gebrek aan starters- en doorstroomwoningen in de lagere en middeninkomens sector. Met spoed moeten er voor deze doelgroepen minimaal 200 woningen bijgebouwd worden.
- Mensen zijn vaak op zoek naar een woning in het eigen dorp. Een straatje erbij kan dan een praktische oplossing zijn. Door dat ene straatje in een dorp kunnen jongeren in het dorp blijven wonen, en school en winkel bijvoorbeeld wel open blijven.
- We stimuleren woningcorporaties om met spoed zoveel mogelijk betaalbare huurwoningen te bouwen. Bestaande huurwoningen worden bij voorkeur niet verkocht, of onder hele strikte voorwaarden.
- Nieuwbouw is niet voor beleggers. Daarom pleiten we voor een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding.

Alternatieve woonvormen

- We creëren mogelijkheden voor collectief wonen, bijvoorbeeld door appartementen te realiseren in een boerderij of ander groot pand. Zo ontstaan woningen waar je prettig oud kunt worden en waar je ook kunt wonen als je minder mobiel bent of zorg nodig hebt.
- Tijdelijke (pre-)mantelzorgwoningen naast of achter een bestaande woning staan we toe.
- We versoepelen regels voor inwoning, hospitaverhuur en woningsplitsing. Zo benutten we de bestaande huizenvoorraad beter.
- We creëren ruimte voor nieuwe soorten huisvesting zoals tiny houses en ecolodges. Het Eco-dorp² bij Ter Apel is hiervan een mooi voorbeeld.

Duurzaam bouwen

- Duurzaam bouwen wordt actief gestimuleerd door de gemeente. Inwoners krijgen meer vrijheid bij het indienen van duurzame bouwvoorstellen.
- We bouwen woningen klimaatneutraal: aardgasvrij en goed geïsoleerd.
- We bouwen natuurinclusief: nieuwbouw en verbouw bieden in gevel en dak ruimte aan insecten en vogels, zoals de huismus.

3.2 Bestaande woningen

Gemeente Westerwolde heeft de slechtste energie labels van Nederland, blijkt uit onderzoek van Energievergelijk.nl³. Hierdoor komen veel mensen in de knel. Zij kunnen hun energierekening niet meer betalen en wonen daardoor ongezond. Iedereen heeft recht op een huis zonder schimmel, tocht, hitte of kou, zonder dat daar hogere maandlasten tegenover staan. Daarom moet de gemeente gericht en actief aan de slag om woningen te verbeteren.

Huurwoningen

- De gemeente pakt woningverduurzaming op een sociale manier aan, te beginnen bij de lagere inkomens en wijken met hoog gasverbruik. Er worden hierover afspraken met woningcorporaties en verhuurders gemaakt.
- De huur mag na verduurzaming van de woning niet zo veel verhoogd worden, dat het voordeel van de lagere energierekening verdwijnt.
- Bij sloop van oude huurwoningen vanwege verduurzaming krijgen zittende huurders het eerste recht op terugkeer, zonder een huurverhoging.

² <https://ecodorplandvanaine.nl/>

³ <https://www.energievergelijk.nl/nieuws/dit-zijn-de-meest-duurzame-gemeenten-van-nederland-en-dit-de-minste>

- De gemeente helpt (alleenstaande) ouderen die in grote huizen wonen actief om in hun eigen buurt een passende woning te vinden, die beter past bij hun woonwensen. Zo helpen we direct ook gezinnen met kinderen om sneller een woning te vinden. We zorgen dat de gemeente financieel helpt met een overgangslening of garantstelling.

Koopwoningen

- De gemeente ondersteunt mensen met een lager inkomen zodat ook zij hun woning kunnen isoleren. Via Nij Begun komt hier veel geld voor vrij.
- Schade ten gevolge van mijnbouwactiviteiten moet volledig worden gecompenseerd door de veroorzaker. De gemeente zal waar mogelijk bewoners actief ondersteunen bij het afhandelen van gevolgen van de gaswinning.

Karakteristieke en monumentale panden

- De gemeente houdt een karakteristiekenlijst⁴ bij, in samenspraak met inwoners, erfgoedorganisaties en dorpsraden.
- We zijn voor uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst om deze unieke panden en uitstraling van Westerwolde te behouden.
- Eigenaren van karakteristieke en monumentale panden krijgen actieve begeleiding en toegang tot subsidies voor onderhoud en verduurzaming, onder meer via de middelen uit Nij Begun en bestaande provinciale regelingen.
- Bij verduurzaming geldt maatwerk: historische uitstraling blijft behouden, terwijl energieverbruik en wooncomfort verbeteren.
- De gemeente bevordert kennisuitwisseling tussen eigenaren van karakteristieke en monumentale panden, om ervaringen met duurzame oplossingen (zoals isolatie, warmtepompen, zonne-energie in samenhang met historische waarden) te delen.

3.3 Een prettige en gemengde buurt

Een thuis is veel meer dan een huis. Een thuis is ook de omgeving waar je woont: de straat, de buurt, het dorp en de gemeente. Een omgeving met voldoende groen om gezond te kunnen leven, met een bloeiend verenigingsleven, sport en cultuur, en met mogelijkheden om actief te zijn of deel te nemen aan uiteenlopende activiteiten. Een omgeving waar iedereen zich veilig voelt – thuis, op straat én online. Dat begint bij sterke buurten, waar problemen op tijd worden gesignaleerd, en waar de overheid betrouwbaar en zichtbaar aanwezig is.

GroenLinks Westerwolde wil zich daarnaast inzetten voor betere en snellere verbindingen met het openbaar vervoer, zowel binnen onze regio als met de rest van Nederland – maar nooit ten koste van natuur, draagvlak en leefbaarheid.

Leefbaarheid/ Voorzieningen behouden en versterken

- GroenLinks Westerwolde zet zich samen met inwoners, dorpsraden, verenigingen en organisaties in om culturele voorzieningen, dorpshuizen en sportaccommodaties te behouden en waar nodig te versterken.
- Culturele voorzieningen, dorpshuizen en sportaccommodaties krijgen ondersteuning bij verduurzaming en toegankelijkheid.
- Ontmoetingsplekken voor jeugd blijven minimaal behouden. Jongeren worden actief betrokken bij het beheer en de inrichting, zodat deze plekken aansluiten bij hun wensen. Professionele krachten ondersteunen dit met begeleiding en uitvoering.
- We stimuleren het gebruik van leefbaarheidsbudgetten, waarmee financiële bijdragen worden verstrekt aan burgerinitiatieven die de leefbaarheid in een dorp, buurt of straat versterken.

⁴ <https://www.westerwolde.nl/karakteristieke-panden>

Veilige wijken

- We voeren jaarlijks in alle dorpen een buurtveiligheidscheck uit. De signalen die daaruit voortkomen, worden opgevolgd met concrete verbeteracties.
- Elk dorp krijgt één aanspreekpunt voor meldingen uit de buurt en voor zorgen over geweld of onveiligheid. Goede samenwerking tussen gebiedsteam, politie, huisarts en woningcorporatie is hierbij cruciaal.
- De wijkagent is zichtbaar en benaderbaar aanwezig in alle wijken
- In Ter Apel blijft het politiebureau 24-uur per dag en 7 dagen per week bemenst.

Bereikbaarheid

- Wandel-, fiets- en beweegroutes moeten veilig zijn, ook voor mensen met een rollator, scootmobiel of aangepaste fiets. GroenLinks Westerwolde is voorstander van snelle openbaarvervoerverbindingen tussen Stadskanaal, Winschoten, Emmen en Groningen, waaronder ook mogelijke uitbreiding van bestaande spoorlijnen, zoals de Nedersaksenlijn. Wij zien hier ook kansen voor de hub-taxi in combinatie met de Nedersaksenlijn.
- De Nedersaksenlijn moet duurzaam worden aangelegd, met lokale zeggenschap, bescherming van natuur, en zonder goederentreinen door woonkernen.

4 We doen het samen

Een eerlijke en zorgzame samenleving begint dichtbij huis. In Westerwolde zorgen we voor elkaar: een praatje bij de buurvrouw, een helpende hand, of samen werken aan een groenere buurt. GroenLinks Westerwolde gelooft in de kracht van mensen. Als we elkaar vertrouwen en iedereen kan meedoen, wordt onze gemeente sterker.

Steeds meer mensen vallen buiten de boot. De overheid trekt zich terug, terwijl bestaanszekerheid en goede zorg juist publieke taken zijn. Wij willen dat de gemeente weer naast haar inwoners staat, met hulp dichtbij en op maat.

Samen leven betekent ook: ruimte voor verschil. Westerwolde is van iedereen, ongeacht afkomst, gender of geloof. We bouwen aan een inclusieve gemeente, waarin vrijheid en verbondenheid vanzelfsprekend zijn.

4.1 Gezond zijn

Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Het gaat ook om goed in je vel zitten, mee kunnen doen, mensen om je heen hebben en hulp krijgen als dat nodig is. Hulp die dichtbij, laagdrempelig, begrijpelijk en menselijk is. Zeker als het even tegenzit. Wij kiezen voor een gemeente die mensen serieus neemt, hulp biedt waar dat nodig is, uitgaat van vertrouwen en de menselijke maat.

Zorg op maat

- We willen dat inwoners die zorg krijgen zo veel mogelijk één contactpersoon hebben, iemand die je kent en die weet wat er speelt.
- Eén plan per gezin, minder versnippering en betere samenwerking tussen hulpverleners; zo wordt hulp eerlijker en effectiever.
- In wijken waar veel mensen tegen dezelfde problemen aanlopen, moet er maatwerk komen. De gemeente kijkt wat daar echt nodig is.

Hulp dichtbij

- In elke kern moet een plek zijn met vaste spreekuren van de gemeente, schuldhelpverlening en welzijnswerk. Waar inwoners terecht kunnen met vragen over gezondheid, welzijn, geld, werk, dagbesteding of ondersteuning.
- De bestaande ambulance- en brandweerposten blijven gehandhaafd. Om de aanrijtijden te garanderen wil GroenLinks goede afspraken maken met hulpverleners en indien noodzakelijk een permanente ambulancepost in Vlagtwedde realiseren. Ook inzet van hulpverlening vanuit onze gemeente naar de Duitse buurgemeenten en omgekeerd moet mogelijk zijn.
- Omdat in Westerwolde relatief veel mensen een beroep doen op de Wmo, zorgen we dat er voldoende voorzieningen zijn die goed bereikbaar en betaalbaar zijn.

Preventie

- De gemeente investeert in preventiebeleid op thuis blijven wonen, met gerichte ondersteuning bij huisaanpassingen, mobiliteit en sociale betrokkenheid van ouderen.
- Mantelzorgers, jong en oud, verdienen goede ondersteuning, zodat zij hun zorgtaken kunnen volhouden.
- Vooral jongeren ervaren steeds vaker stress, prestatiedruk of somberheid. We stimuleren het geven van gastlessen over mentale veerkracht, en betrekken jongeren actief bij het vormgeven van passende hulp.
- De gemeente maakt gezonde voeding onderdeel van lokaal beleid, in samenwerking met scholen, sportverenigingen en ondernemers:
- We stimuleren preventiebeleid wat betreft roken en vapes op scholen. Om het goede

voorbeeld te geven pleiten we voor niet-rookgebieden bij speeltuinen, scholen of andere openbare ruimtes

Sport en bewegen voor iedereen

- Wandelgroepen, buurtactiviteiten en kleine sportclubs ondersteunen we met subsidies, materialen en ruimte.
- Iedereen moet kunnen bewegen, ook als je minder geld hebt of een beperking. Daarom ondersteunen we het Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur en willen we een Doe mee-pas.⁵
- We stimuleren dat de Schoolpleinen beweeg-vriendelijk en groen worden ingericht.
- Bij de kennismakingsdagen voor sporten is er ook aandacht voor aangepaste sporten.
- Bij het organiseren van sportevenementen wordt zo veel als mogelijk rekening gehouden met mensen met een beperking.
- Voor mensen die erg prikkelgevoelig zijn, bijv door Nah (Niet Aangeboren Hersenletsel) of autisme, is het belangrijk dat er ook momenten komen waarop prikkelarm gesport kan worden.

4.2 Leren

Ieder kind in Westerwolde verdient goed onderwijs en gelijke kansen om zich te ontwikkelen. Onderwijs moet dichtbij, veilig, inclusief en van goede kwaliteit zijn.

Sterk en toegankelijk onderwijs

- Basisonderwijs moet in elk dorp bereikbaar blijven. Daarom zetten we ons in voor het behoud van scholen en stimuleren we samenwerking via multifunctionele schoolgebouwen.
- GroenLinks Westerwolde hecht veel waarde aan het behouden en zo nodig versterken van de scholen voor voortgezet onderwijs in Bellingwolde en Ter Apel.
- GroenLinks Westerwolde vindt dat het openbaar onderwijs bestuurd moet worden door onderwijsprofessionals en onderwijsbestuurders en niet door het gemeentebestuur.

Eerlijke kansen voor iedereen

- We willen dat ieder kind vanaf twee jaar toegang heeft tot gratis peuteropvang, ook in de kleine dorpen.
- De gemeente investeert in praktische hulp – zoals laptops, OV-kaarten of huiswerkbegeleiding – zodat jongeren hun opleiding kunnen afmaken.
- We willen een regionale aanpak waarin scholen, jongerenwerk, werkgevers en gemeente samenwerken, zorgend voor een goede begeleiding voor jongeren op weg naar de toekomst. De jeugdzorg moet extra aandacht krijgen.
- Jongeren die vastlopen krijgen via leer-werktrajecten weer uitzicht op een plek.
- Vroegtijdig schoolverlaten voorkomen door het aanbieden van onder andere leerwerkplekken, stages en ontwikkelbanen, in combinatie met scholing.
- Kleinschalig en maatwerk bij het begeleiden van jongeren naar werk.

4.3 Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is of je vandaag je boodschappen kan doen, huur kunt betalen, geholpen wordt als het tegenzit vanuit begrip en vertrouwen. Voor steeds meer mensen is dat geen vanzelfsprekendheid.

GroenLinks Westerwolde wil dat niemand wegzakt in armoede of schulden. We verbinden het minimabeleid met armoedebestrijding, schuldhulpverlening en de

⁵ Zie “[Cultuur voor iedereen](#)”

uitvoering van de nieuwe wet 'Participatiewet in balans'.

Bijstand die helpt in plaats van straft

- De bijstand moet mensen de ruimte geven om vooruit te komen. De gemeente benadert bijstandsgerechtigden met vertrouwen, en helpt bij stappen richting werk of opleiding.
- Inwoners met een bijstandsuitkering krijgen ruimte om bij te verdienen binnen wettelijke grenzen, zonder meteen gekort te worden.
- De gemeente biedt extra steun bij inkomensovergangen, zodat werk loont en mensen niet terugvallen in armoede.
- De gemeente kijkt actief of mensen recht hebben op een uitkering of toeslag en helpt hen die te krijgen.
- Experimenten met vormen van een basisinkomen ondersteunen we van harte.

Eerlijke steun bij schulden

- Mensen met geldzorgen worden snel geholpen, zonder onnodige regels of drempels. Met maatwerk en nadruk op begeleiding in plaats van straf.
- Ook ondernemers die in zwaar weer verkeren, kunnen rekenen op een vast loket voor advies en ondersteuning.
- We zetten in op schulden-preventie. Denk aan voorlichting op scholen over schulden. Maar bijvoorbeeld ook afspraken met energiebedrijven en andere instanties voor signalering van klanten met een betaalachterstand. In zo'n geval kan de gemeente een schuld-preventiemedewerker sturen die de bewoner kan helpen.
- Het aantal jongeren met schulden groeit snel. Wij zetten in op een schulden-aanpak voor jongeren. We zorgen dat jongeren zo snel mogelijk schuldenvrij zijn en een nieuwe kans krijgen.

4.4 Beleven en verbinden

Westerwolde heeft een rijke geschiedenis en eigen identiteit, met vestingdorpen, streektaal en karakteristieke landschappen. De gemeente ondersteunt lokale initiatieven op dit gebied en zorgt dat bestaande voorzieningen behouden blijven en versterkt worden. Zo verbinden we verleden en toekomst, lokaal en samen.

Cultuur voor iedereen

- We willen een Doe Mee-pas voor iedere inwoner van Westerwolde. Een pas die korting geeft op sport, een instrument leren bespelen, culturele activiteiten, musea, erfgoed en lokale projecten. Deze pas zal gratis worden verstrekt aan mensen met een kleine beurs, zodat niemand buitengesloten raakt van wat ons samen bindt.
- Samenleven begint met elkaar ontmoeten. Daarom ondersteunen we dorps- en buurthuizen actief, zodat ze open kunnen blijven en ruimte kunnen bieden aan activiteiten, cursussen en informele ontmoetingen.
- We streven naar een gemeente met een levende culturele sector. Een plek met podia en festivals. Dat is waar mensen opbloeien, nieuwe ideeën, verbindingen en verhalen ontstaan.
- We zorgen dat bibliotheken open en goed toegankelijk blijven.
- Cultuur krijgt een vaste plek in het welzijnsbeleid van de gemeente.
- Vrijwilligerswerk is onmisbaar. We bieden ondersteuning, scholing en waardering aan iedereen die zich vrijwillig inzet voor zorg, sport, cultuur of buurtinitiatieven.

Verhalen en erfgoed dichtbij brengen

- De gemeente zorgt dat bestaande culturele voorzieningen en erfgoed behouden blijven en zo nodig versterkt worden.
- Cultureel erfgoed en lokale geschiedenis moeten actief beschermd en gedeeld worden, bijvoorbeeld via educatie, tentoonstellingen, steun aan lokale musea en

- lokale initiatieven op gebied van erfgoed en verhalen uit de regio te ondersteunen.
- GroenLinks pleit voor het vaststellen nieuwe cultuurnota i zodat er duidelijke keuzes komen over erfgoed, cultuureducatie en steun aan culturele initiatieven.

4.5 Inclusieve samenleving

Iedereen moet zichzelf kunnen zijn, ongeacht wie je bent, waar je vandaan komt of van wie je houdt. Dit vraagt om beleid dat beschermt, verbindt en bewust maakt. Als iedereen mee kan doen, zelfstandig kan zijn en zich veilig voelt, dan ontstaat er ruimte voor vertrouwen en verbinding.

Westerwolde speelt al jaren een grote rol in de opvang van asielzoekers. De opvang moet menswaardig, goed georganiseerd en gedragen zijn door duidelijke afspraken tussen overheid, COA en de samenleving.

Veilige ruimte voor iedereen

- We bestrijden discriminatie op alle vlakken: op afkomst, huidskleur, gender, seksuele oriëntatie, beperking of geloof.
- We beschermen de rechten van vrouwen, lhbtqi+-personen en andere groepen die onder druk staan.
- We pakken huiselijk geweld en kindermishandeling aan met goede voorlichting, snelle signalering en toegankelijke meldpunten.
- Voor slachtoffers van geweld of misdrijven organiseren we extra aandacht en ondersteuning, bijvoorbeeld met veilige opvang en nazorg.
- GroenLinks Westerwolde wil dieren(rechten) beschermen. Dit betekent onder andere geen plezierjacht en alleen beheersjacht als er sprake is van bedreiging voor de volksgezondheid.
- Dierenmishandeling moet bestreden worden door adequate handhaving.

Vluchtelingen, asielzoekers en migranten

- We willen zorgvuldige toelatingsprocedures, uitsluitel binnen een redelijke termijn en een fatsoenlijke, menswaardige behandeling voor asielzoekers.
- We willen asielzoekers en statushouders sneller laten integreren in de samenleving, door hun actief te betrekken bij diverse maatschappelijke activiteiten.
- Ook immigranten zonder inburgeringsplicht krijgen toegang tot taallessen via het taalhuis.
- Arbeidsmigrant die verblijven in onze gemeenten hebben recht op fatsoenlijke en veilige huisvesting. Hun onderkomens voldoen aan het SNF-keurmerk.⁶
- De gemeente waarin de arbeidsmigrant werkzaam is zoekt in de eigen gemeente voor passende huisvesting of treedt in overleg met naburige gemeenten over passende huisvesting daar.

4.6 Burger en bestuur

Een betrouwbare overheid begint bij vertrouwen, nabijheid en de menselijke maat. Inwoners moeten zich gezien en serieus genomen voelen. Niet de regels staan centraal, maar wat nodig is om mensen echt te helpen.

- We willen doen wat we afspreken. Daarom willen we heldere terugbel- en afhandeltermijnen en publiceren daarover periodiek cijfers.
- Brieven, regelingen en websites zijn in begrijpelijke taal. We laten een groep inwoners structureel meelesen en testen op begrijpelijkheid.

⁶ SNF-keurmerk is een certificaat dat aangeeft dat een organisatie voldoet aan de norm voor huisvesting van arbeidsmigranten

- Én digitaal, én dichtbij: gebruiksvriendelijke online diensten, plus laagdrempelige loket- en pop-up spreekuren in de kernen, passend bij de grote afstanden in onze gemeente.
- We willen een onafhankelijke ombudsman/-voorziening voor Westerwolde, waar inwoners terecht kunnen als ze er met de gemeente niet uitkomen.
- We starten een onderzoek naar de mogelijkheden voor een gemeentelijk referendum (correctief of raadgevend) met als doel inwoners bij ingrijpende besluiten extra zeggenschap te geven.

5 Een groene economie in een gezonde gemeente

Ook in Westerwolde merken we de gevolgen van klimaatverandering en de achteruitgang van de natuur. De oplossing komt niet alleen uit Europa, maar ook van onderop. We zitten nog volop in de energietransitie al verschuiven de accenten. Groen opgewekte stroom moet lokaal worden opgeslagen en om het elektriciteitsnetwerk niet te overbelasten. Hoe sneller we dit aanpakken hoe beter wat ons betreft.

Gemeente Westerwolde is sinds 2014 officieel lid van het internationale netwerk Cittaslow⁷ en geeft hiermee aan de nadruk te leggen op kleinschaligheid, kwaliteit van leven, lokale identiteit, gastvrijheid en duurzaamheid. Uitgangspunten die GroenLinks Westerwolde ondersteunt en wil versterken. Hierbij horen ook toeristen die dit waarderen. Daarom willen we kleinschalige, authentieke en duurzame initiatieven stimuleren, ook voor een authentieke beleving van ons mooi Westerwolde.

5.1 Ook de Gemeente kan bijdragen aan oplossing

Vergroening en verduurzaming van onze samenleving zijn van groot belang. We zien op dat gebied veel mogelijkheden. De gemeente kan hierin het goede voorbeeld geven: Gevarieerd groen in bermen en plantsoenen bijvoorbeeld leiden tot een gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving voor inwoner en passant. En het is goed voor de steeds verder aangetaste biodiversiteit.

Uitgangspunten bij de landbouw zijn voor GroenLinks Westerwolde grondgebondenheid, lokaal produceren en het stimuleren van natuur-inclusieve landbouw. Onze inzet is onder andere gericht op het terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen mede door de risico's daarvan voor de volksgezondheid en de negatieve invloed op onze waterkwaliteit.

Duurzaamheid

- Inwoners worden actief benaderd over warmte-transitie, isolatiesubsidie en Nij Begun.
- Gemeente Westerwolde moet zover mogelijk overgaan op duurzame energiebronnen en het opwekken van duurzame energie uit zon, wind en andere bronnen stimuleren. De opbrengsten moeten voor tenminste 50% ten goede komen van de inwoners van het gebied, met zo min mogelijk nadelen.
- We zijn tegen de opslag van radioactief kernafval in zoutkoepels en tegen de bouw van kerncentrales en lobbyen actief in de regio voor deze lijn en kiezen voor schone, lokale opwek en opslag met lokale zeggenschap.
- Een windmolenpark willen we niet in onze gemeente, maar wel één of twee grote gemeentelijke windmolens in het buitengebied. Hiermee is het mogelijk alle woningen in Westerwolde van stroom te voorzien, de buurtbatterijen op te laden en bijna onafhankelijk van het net te worden.
- Lokale energiecoöperaties moeten worden aangemoedigd en waar nodig organisatorische en financiële steun krijgen van de gemeente.
- De gemeente geeft het goede voorbeeld door het inkopen van duurzame en milieuvriendelijke streekproducten en heeft een ruim aanbod aan vegetarische en veganistische producten.
- De gemeente maakt haar gebouwen zoveel mogelijk energie-neutraal en neemt groene stroom af.
- In samenwerking met het bedrijfsleven moet de gemeente zoveel mogelijk oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen realiseren.
- Gemeentelijke beleidsnota's en voorstellen hebben altijd een milieu- en

⁷ <https://www.cittaslow.org/>

duurzaamheidsparagraaf, om inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn van een maatregel.

Landbouw

- We verminderen het gebruik van pesticiden en stimuleren en ondersteunen ecologische alternatieven.
- We stimuleren circulaire landbouw en teelt zonder bestrijdingsmiddelen. De gemeente gaat in gesprek met boeren om het aantoonbaar ongezonde glyfosaat in onze gemeente niet meer te gebruiken en te wijzen op milieu vriendelijke alternatieven.
- GroenLinks Westerwolde wil dat het gebruik van bestrijdingsmiddelen die bijensterfte veroorzaken wordt verboden.
- Boeren die duurzamer en grondgebonden werken, krijgen daar baten voor terug.
- Uitwassen zoals megastallen en bollenteelt, moeten we tegenhouden. Voor bijvoorbeeld de lelieteelt worden veel meer bestrijdingsmiddelen gebruikt dan in andere teelten. Ook de boeren zelf lopen hiermee grote gezondheidsrisico's.
- De gemeente kan boeren stimuleren om nevenactiviteiten te ontwikkelen om het bedrijf te extensiveren. Dit creëert meer diversiteit op het erf, extra verdienmodellen en een levendiger buitengebied.
- Dit alles betekent dat er een wethouder en beleidsambtenaar met duurzame landbouw in de portefeuille moeten komen. Zij moeten weten wat het betekent om kringlopen te sluiten, wat agroforestry⁸ is en hoe de landbouw in Westerwolde toekomstbestendiger kan worden. Daarnaast helpen de bewonersvoedseltuinen en -voedselbossen in Westerwolde uit te breiden.

Waterkwaliteit

- De gemeente kan met het waterschap voorlichting geven om het doorspoelen van overtollige medicijnen, drugs en andere viezigheid in het toilet te voorkomen.
- De gemeente zet zich in op de herinrichting van Westerwoldse Aa, met een zoet-zoutovergang in aansluiting op de Ruiten Aa.
- We ondersteunen de gedachte om de Ruiten Aa rechtspersoonlijkheid te geven onder het motto 'Rechten voor de Ruiten Aa'.
- De gemeente werkt samen met het waterschap aan schoon en gezond water door ecologisch beheer.

5.2 Gezonde leefomgeving

Frisse lucht, kwetterende vogels en water waarin je kunt zwemmen, dat hoort bij een gezonde leefomgeving. We geven prioriteit aan het herstel van de natuur met behoud van het mooie cultuurlandschap van onze gemeente. De onlangs geschreven groenvisie is hiervoor een mooie voorzet. Bij de verdere uitwerking van de Groenvisie geven we hier concrete invulling aan, met duidelijke keuzes, planning en middelen.

Natuur

- We voeren ecologisch berm- en oeverbeheer in volgens de richtlijnen van de Vlinderstichting, de zogenaamde Kleurkeur, en monitoren de resultaten en biodiversiteitswinst (vlinders, bijen, planten).
- In de openbare ruimten werken we zoveel mogelijk gifvrij, bijvoorbeeld mechanisch, en ondersteunen boeren bij de omschakeling.
- We stimuleren waardevolle projecten en initiatieven van groepen bewoners, verenigingen en stichtingen op gebied van leefbaarheid, biodiversiteit en

⁸ <https://www.agro-forestry.nl/>

- duurzaamheid.
- Het aanleggen van bloemenweides, zoals op initiatief van belangenvereniging Veelerveen al gebeurt, willen we op veel meer plekken in samenspraak met de gemeente.
 - We stimuleren dat in de bebouwde kom wordt voldaan aan de basiskwaliteit natuur. Bermen, tuinen en overgebleven stukken natuur in de bebouwde kom zijn namelijk belangrijk als overlevingsplaats voor insecten en de vogelstand.
 - Wij wonen in een gebied met een groot en gevarieerd bomenbestand. We herplanten de juiste inheemse soorten met onderling genetische variatie zodat ze bestand zijn tegen ziektes en de toenemende zomerse droogte.
 - Onze natuurgebieden, zoals het Metbroekbos, het Liefstinghsbroek, het bos bij ter Apel en alle terreinen van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het Groningslandschap rond de Ruiten Aa en elders, moeten we als gemeente koesteren en beschermen.
 - We stimuleren dat er meer (en betere) verbindingen komen met omliggende natuurgebieden, ook met gebieden aan de grens met Duitsland. In het natuurnetwerk mogen alleen onder strikte voorwaarden activiteiten plaatsvinden, die passen binnen de doelstellingen van het natuurnetwerk.
 - Bij het uitvoeringsplan 'Beschoeiing en Baggeropgaven'⁹ moet rekening gehouden worden met uittreedplaatsen voor wild, zodat dieren zelf uit het water kunnen klimmen.
 - Onderdelen uit dit verkiezingsprogramma die een relatie hebben met de ruimtelijke indeling en – kwaliteit worden getoetst aan de huidige gemeentelijke Omgevingsvisie en – Omgevingsplan. Eventuele strijdigheden willen we aanpassen. Recreatieve zonering en het voorzorgbeginsel zijn sowieso aandachtspunten.

"De aanwezigheid van groen in de leefomgeving draagt bij aan het welzijn van bewoners, vermindert stress en bevordert sociale cohesie." — RIVM, Effecten van groen op gezondheid en welzijn.

Afvalverwerking

- We investeren in afval als bron van (potentiële) grondstoffen. We moeten onze afvalverzameling hier zoveel mogelijk op aanpassen.
- GroenLinks Westerwolde pleit voor afvalscheiding aan huis.
- We willen dat de vervuiler betaalt. Dat betekent het wegen van afval, handhaving bij de afvalbrengstations, zowel van de gemeente als particulier, en afvalscheiding aan huis. De kosten moeten wel redelijk zijn om dumping te voorkomen.

⁹ <https://westerwolde.begrotingsapp.nl/programmabegroting-2026/project/starten-uitvoeringsplan-beschoeien-en-baggeropgraven>

5.3 Groene economie

Een gezonde omgeving vraagt om een groene economie. GroenLinks Westerwolde wil kleinschalige bedrijvigheid die past binnen onze gemeente (toerisme, recreatie, kunst, ambacht, cultuur) stimuleren. Daarbij krijgen duurzame, innovatieve en creatieve ondernemers voorrang.

Gemeente Westerwolde is een Cittaslow gemeente. En hier mogen we trots op zijn. Dit betekent dat we kiezen voor kleinschaligheid, lokaal en duurzaam. Met het Cittaslow keurmerk kan gemeente Westerwolde zich onderscheiden van andere gemeenten. Dit betekent toerisme met behoud van natuur, cultuur, authenticiteit en erfgoed. Met de klemtoon op kleinschaligheid en kwaliteit en niet gericht op kwantiteit, het massatoerisme. Hierdoor wordt overbelasting van natuur en voorzieningen voorkomen. Aan de hand van het Manifest Cittaslow 2018 willen we de huidige gemeentelijke Cittaslowvisie aanvullen met tekst die de natuur (flora en fauna/biodiversiteit) binnen de gemeente beter ontwikkelt en beschermt.

Duurzaam ondernemen

- We willen een gemeentelijk loket duurzaamheid, dat snel kan antwoorden op alle vragen over duurzame subsidies.
- Inwoners en bedrijven in gemeente Westerwolde die een innovatief, duurzaam project willen starten, worden door de gemeente ondersteund bij het ontwikkelen van de plannen en het zoeken naar financiering.
- We stimuleren coöperaties van buurtbewoners die voedsel verbouwen.
- We stimuleren bedrijventerrein waar ondernemers samen schone energie opwekken.
- Samen met de bedrijven moeten de Bedrijventerrein moeten een groene update krijgen met mooie beplanting en een goede infrastructuur.
- Bij aanbestedingen of opdrachten houdt de gemeente rekening met lokale

ondernemers en MKB en let op de mate van duurzaamheid.

- De gemeente sluit aan bij nationale circulaire doelen en vertaalt deze naar lokaal uitvoerbaar beleid door sturing op inkoop, opdrachtgeverschap, ruimtelijk beleid, vergunningen en subsidies. Hierbij sluit ook de reparatie-economie aan.
- In de regionale Energie Strategie heeft de gemeente ambities vastgelegd tot 2030, die zijn essentieel voor klimaatdoelstellingen, die dus moeten worden waargemaakt. Ook voor daarna moet er nieuw beleid komen.

Cittaslow

- We willen de lokale economie versterken via korte ketens; streekproducten, ambachten, lokale horeca. Economische groei wordt hiermee gedragen door de gemeenschap en blijft lokaal.
- We stimuleren meer samenwerking van lokale makers en ondernemers.
- Het is van belang dat de gemeente actief campagne voert om de uitgangspunten van Cittaslow breder onder de aandacht van haar inwoners te brengen
- We willen dat de Cittaslow waarden meer zichtbaar worden in het beleid, door keuzes te maken voor leefbare buurten, lokale eigenaarschap, zorgvuldig bouwen en sociale verbondenheid.

Toerisme

- We zijn voorstander van meer kleinschalige overnachtingen, waarbij de lokale ondernemers profiteren van de huuropbrengsten in plaats van grote investeerders. Daarnaast biedt het een authentieke beleving van ons mooi Westerwolde, met een persoonlijke benadering.
- De gemeente investeert samen met ondernemers en toeristische organisaties in de promotie van Westerwolde als vakantiegebied voor wandelaars, fietsers en natuurliefhebbers. Investerings moeten zich richten op natuurbeleving, de lokale historie en lokale evenementen.
- We stimuleren nieuwe recreatie-concepten, die passen bij het unieke karakter van Westerwolde.
- Voor recreatie is een afbakening recreatie-natuur belangrijk, zodat er geen natuurlijk landschap wordt opgeofferd.
- Een vakantiepark onvoldoende perspectief heeft in zijn huidige vorm, wordt er samen met de eigena(a)r(en) gezocht naar een duurzame transformatie, om verdere verloedering te voorkomen.
- Permanente bewoning op vakantieparken kan, zolang het nodig is, bijdragen aan het verlichten van de druk op de woningmarkt.

6 Tot slot

Leven in een mooie wereld kan, waar de natuur in evenwicht is, de lucht schoon is en de temperaturen normaal voor de tijd van het jaar. Een groene economie in een gezonde omgeving, dat kan gewoon als we dat willen. En dat moeten we willen anders is er straks voor volgende generaties geen leefbare planeet meer. We maken een nieuwe groene economie, een waarin we samenwerken en niet alleen voor het grote geld gaan, een waar in we delen en niet graaien, een in een gezonde wereld.

Het bestuur dankt de programmacommissie, die met grote energie en betrokkenheid het programma heeft geschreven. We hopen dat we daarmee je interesse gewekt hebben en dat we op je stem mogen rekenen.

Een wereld is pas **groen**, als **iedereen** mee kan doen

